

Деветог маја на Црвеном тргу биће одржана војна парада у част 65 година од победе над фашизмом у Другом светском рату. Међутим, на Црвеном месту нема места за Војску Србије. Та чињеница је подигла много прашине али је нажалост изазвала и низ несмотрених изјава на обе стране које само могу да штете угледу Србије. Почнимо редом.

Бивши министар одбране Зоран Станковић изјавио је следеће: “То што наша војска није позвана на параду јесте безобразан потез Русије. Поред Јевреја и Пољака, Србија је у односу на број становника поднела највеће жртве у борби против фашизма. Ред је било да Русија пошаље позивницу за војну параду и тако испоштује и наше жртве”. [\[1\]](#)

Занимљиво је да је ово изјавио човек који је као министар одбране 2006. год. „угостио” америчке ловце типа Ф-16 на Батајничком аеродрому. Приликом тог „судбоносног” сусрета мајор Ендру Вајлс који је као пилот учествовао у бомбардовању Србије, изјавио је следеће: „Када сте у војсци, лакше вам је да раздвојите посао и емоције. Операција коју смо водили 1999. далека је прошлост. Сада имамо велику прилику да две државе постану пријатељи и нисам овде видео ниста осим пријатељства”. [\[2\]](#)

“Пријатељство” у политици је врло осетљива ствар и врло је тешко мудро изабрати пријатеља. Нажалост, неки код нас врло лоше бирају пријатеље. Бивши министар Зоран Станковић је овом својом лицемерном изјавом само показао какве је пријатеље изабрао. Наиме, уколико је Русија према нама „безобразна” шта тек можемо рећи за његове „пријатеље” који су учествовали у борбеним мисијама у „милосрдном анђелу”?

Глас Русије је одмах пренео ову изјаву бившег министра одбране Зорана Станковића на следећи начин:

“Наше српске колеге, новинари, припремили су за нас на Дан победе својеврстан поклон. Одлучили смо да не гутамо ову кап жучи и замолили експерте да рашчисте ствар”.

Глас Русије је питање неучешћа Војске Србије на паради упутио искусном војном новинару и аналитичару Мирославу Лазанском чији је став по питању односа према Русији далеко више избалансиран него што је став његовог млађег колеге Александра Радића. Лазански је изјавио да Руси нису позвали нашу војску из “прагматичних” разлога јер да је то био случај морали би да позову и делегације осталих бивших југословенских република а тада једноставно не би било места за све. Осим Лазанском, ово питање је упућено и Леониду Сигану, који је уредник пољске редакције Гласа Русије. На директно питање ко је и зашто позван и зашто ВС није позвана за разлику од нпр. Пољске, чији ће војници имати учешће на свечаном дефилеу, он је изјавио: “То су савезници из антихитлеровске коалиције : САД, Велика Британија, Француска и Пољска као непосредна учесница борби против фашистичких освајача на територији СССР-а. Пољска армија борила се против Хитлерових освајача на совјетском тлу. Затим је кренула на запад раме уз раме са Црвеном армијом и узела учешћа у Берлинској операцији. Зато нема смисла да се Срби љуте – исто тако могу да се љуте и други учесници Отпора којих је било широм Европе. Ако се придржавамо таквог принципа, требало би позвати и њих. Увреда је у овом случају безразложна”. [\[3\]](#)

Осим тога званично образложење руског амбасадора Кунузина гласи: „Што се тиче учествовања ветерана и војних лица на паради на Црвеном тргу сценарио је направљен у Москви и то према могућностима које има Црвени трг. Баш из тих разлога позив да учествују добио је само мали број држава. Ја вас позивам да параду гледате на телевизији“. Такође, Русија примећује да се у Србији воде дебате о томе да ли је било потребно изједначити партизане и четнике: „Постоји опасност да ће Србија у жестини историјских дискусија, у покушајима да одбаци део своје историје делимично одустати и од своје победе” .

Морамо да поставимо питање да ли су сва ова образложења у опште уверљива? Тешко да је то случај, поготово уколико имамо у виду чињеницу да образложење у дипломатији никада није егзактно и да се увек мора читати између редова. У потрази за правим одговором зашто ВС није позвана на обележавање победе над фашизмом морамо да се позовемо на чињеницу да су армије бивших совјетских република такође позване осим Грузије и балтичких земаља. Ово не би требало да нас чуди с обзиром на то какав је спољно политички курс балтичких земаља а нарочито Грузије која је по прећутном одобрењу својих западних савезника напала Јужну Осетију приликом чега је страдао велики број цивила на обе стране.

Актуелни министар одбране Драган Шутановац изјавио је како наводно не зна зашто ВС није позвана на свечани дефиле. Ипак тешко је да министар не зна зашто делегација ВС није позвана. Наиме, место за ВС на Црвеном тргу није резервисано из истог разлога из кога Руси нису учествовали на аеромитингу у Батајници. Непрестано инсистирање да ВС

Србије приступи НАТО пакту представља главни разлог за тренутну стагнацију у односима између војске две земље којег је и министар Шутановац врло добро свестан: Шутановац је приметио како српско-руски војни односи, „не прате, нажалост, свеукупне политичке односе на начин на који би ми то желели, али сам потпуног убеђења да ће ове године да дође до промене тих односа“. [4]

Међутим, сасвим је јасно да је и ово само пуки дипломатски одговор. Тешко је да ће доћи до промене односа између Русије и Србије по питању тешње војне сарадње, јер познато је да политички ставови одређених министара имају веома велику улогу. Осим тога, ВС није учествовала ни на прослави 60 година од победе над фашизмом тако да је бесмислено говорити о томе како је Русија наводно одједном одлучила да буде безобразна према Србима.

Међутим, морамо да закључимо са једном чињеницом. Српски ветерани народноослободилачке борбе су свакако заслужили да се нађу на Црвеном тргу, и то макар на трибинама уколико сценарио није укључивао и њихов дефиле. На Црвеном тргу можда „није било места“ за ВС, међутим, сигурно би се нашла нека слободна места за ветеране који су заслужили да се нађу на прослави свечаног обележавања победе над фашизмом. Наши ветерани су ипак одликовани од стране руског председника Медведева као и од стране украјинског председника Јануковича који је одликовао медаљом заједнице независних држава 52 ветерана народноослободилачког рата. [5] Пример ветерана који су се борили верујући у идеју у коју су веровали и Руси, Пољаци свакако показују да Србија ипак неће одустати од своје победе и да је потпуно нетачно то да одбацујемо део своје историје. Велика је штета што је политизација победе над фашизмом на неки начин бацила сенку на овај свечани догађај, макар у Србији али једно је сигурно – тековине рата ће упркос овој политизацији остати вечне, јер жртве и разлог због којих су оне поднете никада не смемо да заборавимо.

[1] http://www.pressonline.rs/sr/vesti/vesti_dana/story/116172/Vojna+parada+u+Moskvi+za+Dan+pobede+bez+Srbije!+.html

[2] http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2010&mm=05&dd=07&nav_category=11&nav_id=429647

Зашто Војска Србије није на Црвеном тргу

Пише: Владимир Јевтић
субота, 08 мај 2010 16:33

[3] <http://serbian.rur.ru/2010/06/07/7477324.html>

[4] http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyy=2010&mm=05&nav_category=11&nav_id=429647

[5] <http://www.vesti.rs/Vesti/Medvedev-odlikovao-veterane-iz-Raske.html>